

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt' roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ': JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapest, IV. kor., Ferencz-József-rakpart 21. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia taktiež. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

Prievidská petícia.

Zaklúčené vyšetovanie.

Čo ztvárala pracovná strana ?

Opätne zaoberali sme sa už s prievidskou voľbou, ktorá prevedená bola 1. a 2. júna minulého roku a zakončila sa s tým, že volebný predseda, kandidáta liberálnej pracovnej strany bojníckeho praepošta oltárniko Lojza Rudnayho vyhlásil za krajinského vyslanca väčšinou 37 hlasov vyvoleného.

Ponevác liberálna pracovná strana už pred voľbou, zvláštne ale včas samej voľby vystrájala bezzuzdný terror, v čom prvý zástoj hral sám volebný predseda dr. Štefan Chemez, následkom toho, Kolomana *Brestyenzskyho*, ľudáckeho kandidáta nie v menšine ostavšia, lež na menšinu *degradovaná* strana, mandát Lojza Rudnayho liberálneho vyslanca pracovnej strany napadla petíciou.

V petícii, ktorú v mene Ludvika *Erdélyiho*, prievidského lekárniko a súdruhov, kráľovskej Kúrii zadal budapeštianský pravotár dr. Karol *Bonta*, vyslovená bola žiadosť, aby výsledok voľby, prípadne samá voľba zrušené byly súdebnou cestou.

V spomenutej petícii prednesené je aj tolko volebného zneužívania, aké v žiadnom okrese krajiny neboly zpáchané v tak ohromnom počte. Na dvaštyridsiat' tlačených stranách do podrobná dokázané je v tejto petícii, čo svojim časom krajinský vyslanec Karol *Huszár* na oči vyhodil Lojzovi Rudnaymu, keď mu v snemovom zasadnutí verejne povedal, že uzurpuje ablegátsky mandát.

Kúria aj — ako sme to svojim časom oznámili našim čitateľom — 27. septembra minulého roku v záležitosti prievidskej voľby nariadila vyšetovanie a s prevedením jeho poverila kráľovskú súdobnú tabulu prešporskú. Rudnayho liberálna pracovná strana oproti hľadela sa brániť, v elaboritume jej ale na 11 tlačených hárkoch nevedela dokázat' ani jeden skutok, na ktorý sa odvolávala, následkom čoho Kúria celú protipetíciu liberálov jednohlasne odmrštila.

Nariadené vyšetovanie začalo sa 17. decembra minulého roku a zakončeno bolo bežiacého roku 24. júna, trvalo teda 6 mesiacov, totižto presne 189 dní. Z počiatku cez jeden mesiac viedol vyšetovanie sudca prešporskej kráľovskej tabule Gašpar *Sevčik*, ponevác ale ochorel, vedenie ďalšieho vyšetovania prevzal a ho aj zakončil sudca kráľovskej tabule Karol *Gallas*.

Liberálov pracovnej strany zvlášte cznačuje tá neodškriepiteľná okolnosť, že oni neuspokojili sa s tým neslýchaným terrorom, aký pred voľbou a pri voľbe prevádzali v prievidskom okrese, lež i pod samým vyšetovaním, ba ešte aj proti vyšetrujúcim sudcom opovážili sa páchať násilenstva, natoľko, že na príklad proti vyšetrujúcemu sudcovi Karolovi Gallasz, liberála Rudnayho strana aj dva razy žiadala disciplinárne zakročenie tým cieľom, aby ho odstránila. Z vyšetovania ale, ešte prvej, než Rudnayovci proti vyšetrujúcemu sudcovi pýtali disciplinárku, vysvitlo, že obžaloby ich sú samé vymysleniny, preto aj kráľovská súdobná tabula prešporská skvostné zadostučinenie dala nepravodlive obžalovanému sudcovi Gallaszovi

Vzdor brozného terroru, *vyšetovanie dokázalo nepodvratnú pravdivosť všetkého toho, čo udáva petícia*. Vysvitlo z vyšetovania, že liberáli pracovnej strany kradli voličov, že voličov, ktorí z okolia hlasovať prišli do Prievidze, bráchiálnou mocou zpiatky zahnali do ich dedín, že vo volebnej miestnosti Brestyenzskyho voličov mylili, do zmatku privádzali, že ľudia nedostali passepartout, Rudnayho voličia ale opatrení oznakmi passepartout, že sem-tam slobodne chodili, voličov Brestyenzskyho viedli kam chceli, terrorizovali a zvädzali. A všetko toto robilo sa dľa intencii volebného predsedu Štefana Csemez. Sám volebný predseda v záujme Rudnayho, kandidáta liberálnej strany páchal tie najhroznejšie zneužívania, len aby väčšinu 37 hlasov daakým spôsobom docielil mohol. Keď daktorý volič nevedel prešlabikovať Brestyenzskyho meno, predseda ho jednoducho odmrštil, hlasy voličov stejného mena neprijal, Brestyenzskyho voličov násilne dal odvieť a nepripustil ich ku voľbe.

Toto nepodvratne dokázalo vyšetovanie. Po tomto nasledovať môže jedine zrušenie prievidzskej voľby. Bojnický praepošt oltárnik Lojzo Rudnay nebude sa teda dlho vystatovať s jeho liberálnym mandátom.

Z nepočetných zápisníc vyšetovanie uvádzame len dve zanimavejšie svedectvá. Jedno ktoré zložil k udržaniu poriadku vyslaný nadporučík žandárov Imrich Szücsy a druhé, ktoré zložil svedok volič Julius Brogyányi.

Svedectvo veliteľa žandárov.

(Medzi bodákmi odvedení voličia.)

Imrich Szücsy, nadporučík prešporských žandárov svedčil nasledovne: V deň voľby kolo polnoci asi o 11. hodine prišiel som k volebnej miestnosti, pred ktorou stáli Brestyenzskyho voličia z Handlovej a čakali, aby pripustení boli k hlasovaniu. Na boku tohoto krdla stál druhý zo 30—40 ľudí pozostávajúci krdel žandarmi obklúčený. Ešte tejže noci pýtal som sa volebného predsedu dr. Štefana Chemeza, čo sa má stať s tými ľuďmi z Handlovej, ktorých žandári v osobitnom krdle ztrážia, či ku voľbe pripustení budú alebo nie, na čo spomenutý volebný predseda povedal, že *by som porobil poriadky, aby tí ľudia odvedení boli*, na slova, ktoré pri tom Chemez užíval, nepamätám sa už

prítomne, jeho slova ale urobily na mňa ten dojem, že tí žandarmi obklúčení ľudia vtedy ešte neboli odhlasovali. Aj to musím ešte spomenúť, že ľudia v tom krdle krik robili a ponevác som ich nerozumel, ačpráve znám po nemecky, handlovský dialekt ale neviem, obrátil som sa na jednotlivých z krdla a napomenul som ich, aby nerobili kriky, na čo mi jeden z nich odpovedal: *aby ich pustili hlasovať a potom že hneď stane sa ticho*. Pamätám sa aj na to, že ráno v deň voľby v ranajších hodinách v tábore Brestyenzskyho prišiel ku mne pánsky nízky človek, o ktorom mi druhí hovorili, že je to lekárnik a keď mi povedal, že *medzi voličmi z Handlovej nachodia sa takí, ktorí ešte neodhlasovali*, pýtal sa ma, či tí ešte môžu ísť hlasovať na čo som mu ja to odpovedal, že *ponevác volebný predseda nariadil, aby Handlovčania z rynku odvedení boli, ja im nemôžem dovoliť, aby sa ta vrátili, spolu ale povedal som mu aj to, aby išiel k volebnému predsedovi a keď ten dovoľí, aby sa na rynek vrátili, ja ich v tom neprekazim*.

Žandárom som ja rozkázal, aby Handlovčanov odvedli až po samú ich obec. Major Tarse mi povedal, že volebný predseda žiadal, aby Handlovčanov silnejšia eskorta odvedla až do Handlovej. *Cielom tejto eskorty bolo, aby žiadon Handlovčan z cesty nevrátil sa do Prievidze*.

Svedectvo ztotožnovateľa.

(Terror predsedov.)

Julius Brogyányi pod prisahou nasledovne svedčil: Pri hlasovaní voličov z Handlovej bol som prítomný od začiatku až ku koncu. Pravda je, že Imrich Bende na otázku predsedu, meno, vek, bydlo, zamestnanie udal tak, ako to vo volebnom lajstre zapísané bolo. Na ďalšiu otázku sa osvedčil, že hlasuje na Kolomana Brestyenzskyho. Rychtár z Handlovej a ztotožnovateľ Brestyenzskyho strany, potvrdili osobnú totožnosť voliča, Rudnayho strany ztotožnovateľ ale, ktorého ja po mene neznám, osvedčil sa, že on dotyčného voliča nezná a povedal: «Ich weiss nicht, ob er es ist, ich kenne ihn nicht.» (Neviem či je to on, ja ho neznám), na čo predseda odmrštil voliča a vyslovil sa, že *hlas jeho neprijma*. Skutočná pravda je, že osobnosť toho voliča ztotožnil rychtár a ztotožnovateľ J. Francz.

(*Odmrštenie voličov so stejnými menami.*)

Pofažne Ondreja Csabay svedčím podobne ako som povýš udal, on hlasoval na Kolomana Brestyenzskyho. Po prehliadnutí mojich poznámok udávam ďalej, že ku hlasovaniu dostavivšieho sa voliča dvaja z jeho obce prítomní ztotožnili, jedon ale nie a to s tým, že v obci nachodí sa viacej Ondrejov Csabay, na čo predseda s tým osvedčením *ponevác sú dvaja Ondrejovia Csabay, hlas neprijal a voliča odmrštil.*

Keď Michal Daubner udal jeho osobné dáta, číslo domu a povedal, že hlasuje na Kolomana Brestyenzskyho, okresný notár a jedon ztotožnovateľ Rudnayho strany to povedali, že ho neznajú a ačpráve iní ztotožnovatelia potvrdili totožnosť jeho osobností, *predseda ho odmrštil.*

(*Ako môže mať volakto dve mena?*)

Pofažne Štefana Fegyveres udávam, že káána Fegyveres sám volebný predseda dr. Štefan Chemez voviedol do volebnej miestnosti, tým cieľom aby odhlasoval. Predseda Knogle pýtal sa ho ako sa volá, na čo on odpovedal «Štefan Vilhelm Fegyveres». Povstal na to veľký krik, pri čom jednotliví povedali, že *ako môže mať volakto dve mena?* Po čom dr. Štefan Chemez povedal, že nemá hlasovacieho práva. Knogler ale doložil k tomu, že ho odmrštuje.

(*Bo sú dvaja.*)

Ján Gürtler dáta o jeho osobnosti udal sodpovedne volebnému lajstru a vyslovil sa, že hlasuje na Kolomana Brestyenzskyho.

Ztotožnovateľ Rudnayho strany povedal na to, že on nevie či je viacej voličov podobného mena, dvaja ztotožnovatelia oproti potvrdili jeho totožnosť, predseda ale predsa ho odmrštil.

Jozef Meliskó udal dáta jeho osobnosti a povedal, že hlasuje na Kolomana Brestyenzskyho, na to okresný notár vyslovil sa hneď «*neztotožňujem ho*» a ako sa viem rozpamätať, ztotožnovateľ Rudnayho strany doložil k tomu: «*neviem či sú dvaja v obci*». Druhí dvaja ztotožnovatelia Jozef Ferencz a dedinský rychtár potvrdili totožnosť jeho osoby. Vzdor toho ale predseda ho odmrštil.

(*Keď predseda nezná abecedu.*)

Pofažne Imricha Pösz udávam, že dáta jeho osobnosti udal sodpovedne volebnému lajstru a

hlasoval na Kolomana Brestyenzskyho. Ohľadom jeho totožnosti nepovstala debatta, stalo sa ale, že Gustáv Knogler predseda, meno dostavivšieho sa k hlasovaniu, hľadal pod literou «I», bo Imrich Pösz jeho meno vyslovil po nemecky: Imrich Pösz a len keď som ja predsedu na to upozornil, hľadal ho pod literou «P», kde ho aj našiel, ponevác predseda nevyslovil sa, že voliča odmrští, ja som bol tej mienky, že prijal jeho votum.

(*Dvaja Privitzeri.*)

Pofažne Jána Privitzer povedal notár, že ho nezná, ako sa rozpamätám, ztotožnovateľ Rudnayho strany doložil na to, že sú dvaja Jánovia Privitzeri, rychtár a druhý ztotožnovateľ zapierali, že by boli dvaja podobného mena. Predseda vzdor toho odmrštil voliča s tým odvodnením: «*ponevác sú dvaja Jánovia Privitzer odmršťujem votum*».

(*Pán notár ztotožňuje.*)

Ján Storczer dáta jeho osobnosti udal sodpovedne volebnému lajstru a vyslovil sa, že hlasuje na Kolomana Brestyenzskyho, dla mojho zaznačenia s istotou môžem tvrdiť, že pri tom prítomný bol aj dr. Štefan Chemez, ktorý Knoglera nasledovne oslovil: «*pýtaj sa člen pána notára, ostatní nech mlčia*.» Notár o voličovi, ktorý sa k hlasovaniu dostavil, to povedal, že ho nezná, ostatní stotožnovatelia sa viacej nehľásili, bo sa ich nepýtali.

(*András není Endre — dla predsedu.*)

Rozhodne tvrdím, že pod 61. bežiacim čísľom menoslova predchádzajúci Endre Richter, na otázku predsedu po nemecky vyslovil: «*Andreas Richter*» a že volebný predseda odmrštil ho s tým odvodnením, že v menoslove voličov nepredchádza Richter András, lež Richter «*Endre*».

Voličov z Handlovej, zvlášte Brestyenzskyho strany v noci o 11. hodine 1—2. júna volali k hlasovaniu. Začiatkom hlasovania nebolo žiadneho neporiadku. Razom ale cez otvorené dvere bolo slyšať výkriky: «*Wir wollen abstimmen!*» (My chceme hlasovať.) Sám som vyšiel z volebnej miestnosti, abych sa dozvedel čo sa stalo, vo veľkej tme ale videl som tolko, že veľký krdel voličov obklúčený je vojskom. Čul som, ako jeden Handlovčan vykrikol: «*Mein Eigen-*

thum bin ich». (Moja vlastnosť som ja.) Potom vyšiel dr. Zigmund Weill a keď prišiel do nútra, povedal, že voličov vedú preč žandármi. Medzi tým prišiel hlasovať Wilhelm Amon a po odhlasovaní oznámil dr. Štefanovi Chemez volebnému predsedovi, že voličov Brestyenzskyho strany z Handlovej, brachiálnou mocou prekážajú v hlasovaní a dal mu to na vedomie nasledujúcimi slovami: *Pane predseda, tridsať—štyridsať voličov z Handlovej pred mojimi očami odvedli s brachiálnou mocou.*

Na to dr. Štefan Chemez takto odpovedal: «*Áno, stalo sa to na moje nariadenie. Na tomto základe môžem preto tvrdiť, že je to pravda, že pri volbe lanajšieho roku Brestyenzskyho voličov z Handlovej brachiálnou mocou prekázali, aby sa dostavili pred hlasy odbierajúcou komisiou. Že toto prekazenie v hlasovaní a odvedenie voličov handlovských, stalo sa s povedomim a na rozkaz dr. Chemeza, to preto tvrdím, bo spomenutý volebný predseda vyznal to sám pred komisiou. Musím zvlášťne vyzdvihnúť, že toto prekazenie a odvedenie voličov handlovských stalo sa vzdor toho, že tento prípad na vedomie daný bol predsedovi, ba i pozdej ešte asi o 1. hodinu po polnoci cez otvorené dvere čul som výkriky: «*Wähler müssen eingelassen werden, nicht weggeführt!*» (Voličov treba k hlasovaniu pripustiť a nie odvieť.)*

(*Všetci riaditelia boli z Rudnayho strany.*)

Či riaditeľov so stuškami na ramene ustanovil dr. Štefan Chemez, to ja nemôžem vedieť. Myslím ale, že ustanovenie riaditeľov so stuškami stalo sa skrze predsedu, bo keď som ja v záujme Brestyenzskyho strany, oslovil Gustáva Knoglera, aby aj z tejto strany ustanovili riaditeľov so stuškami, Gustav Knogler na moje oslovenie to povedal, že to patrí ku volebnému predsedovi.

Riaditelia so stuškami boli všetci z Rudnayho strany. Z Brestyenzskyho strany len Ulrich a Deák mali slobodný prístup k voličom, či mali stušky na ramene, iný odznak alebo certifikát, to neviem, Ulrichovi ale preto, že vodil Brestyenzskyho voličov, volebný predseda odobral dovolenie slobodného prístupu.

To je pravda, že dovádzanie Brestyenzskyho voličov k hlasovaniu *poverné bolo výleučne ria-*

ditelom so stuškami, tí ale dľa vyšuvodeného, patrili všetci k Rudnayho strane.

(*Mýlenie voličov.*)

Poťažne mýlenia voličov Brestyenzskyho strany udávam, že stuškou opatrený riaditeľ menom Donáth, voliča Ondrej Polónyi zvaného, a ešte aj viacej vyštural z volebnej miestnosti, prvej než by boli hlasovali a len keď sme sa proti tomu ohrozili, na nariadenie predsedu mohli sa do volebnej miestnosti vrátiť, aby hlasovali na Brestyenzskyho. Riaditelia so stuškami Brestyenzskyho voličov šturali von z volebnej miestnosti. Vo volebnej miestnosti pod hlasovaním sdržovalo sa vždy viac riaditeľov so stuškami a keď do miestnosti vstúpili Brestyenzskyho voličia, hladeli ich mýliť a mútiť, urobili aj to, že aby ich pomútili, kričali im do uší: «*Éljen Ernst!*»

Anton Beszkid medzi jeho voličmi.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany lubovenského okresu Anton Beszkid v tieto dni navštívil všetky obce magurské, bez ohľadu na to, na koho tam voličia hlasovali. S týmto dal príklad i ostatným spišským ablegátom, aké povinnosti má každý krajinský vyslanec. Vyjmúc Nedece, kde následkom nezákonnitého zakročenia notára Ihlára dostavili sa len tí voličia ktorí hlasovali na pána Beszkida, všade a všetci prijali ho s najväčšou radosťou, k jeho oslave postavili triumfálne brány ozdobené kvetami, vítali ho strelbou z mažiarov, ba v Kacvine, v Malej Frankovej a v Nižných Lapšoch ešte aj na koňoch prišli v ústrety prvému kresťansko-ludovému ablegátovi lubovenského okresu. Nevýslovná radosť panuje medzi voličmi, že po mnohých dlhých bojoch konečne zvíťazila predsa kresťanská ľudová strana.

Voličia, keď videli úprimnosť a dobroprajnosť svojho ablegáta, úprimve predostreli mu všetky svoje biedy. Pán ablegát im slúbil, že dľa svojej možnosti starať sa bude o to, aby patričné vrchnosti vyslyšali ich prosby a vyplnili ich oprávnené žiadosti.

Poznamenaj musím, že lubnvenský okres ešte nemal ablegáta, ktorý by bol svojich voli-

čov navštívil. Všade to povedali, že teraz vidia prvého živeho ablegáta.

Konečne treba mi ešte spomenúť, že starovesský hlavný slúžny Baltazar Mattyasovszky choval sa spravodlivejšie a slušnejšie, ako lubovenský slúžny dr. Geza Kurrovszky, ktorý v Malej Lomnici so žandárskymi bodákmi dal rozohnať voličov, ktorí aspoň raz by boli mali to šťastie svojho ablegáta v obci vidieť a dôverne predložiť mu ich pomery a mnohé neprajné záležitosti.

Sme ešte katolíci!

Po páde stolnobelohradskom a segedinskom riecť môžeme: sme ešte katolíci! Nepodľahneme zfreimaurerčeným židom!

Čo že sa prihodilo v oboch tých mestách, že to za hodné držíme, aby sa s tým i slovenská verejná mienka zaoberala?

V Stolnobelohrade stalo sa to, že tamojší socialdemokrati shromaždenie vydržiavať chceli v turecké sviatky. Katolíci stolnobelohradskí vša žiadali od tamojšieho kapitanátu, aby shromaždenie nepovolil, pretože socialdemokrati použijú k tomu ich shromaždenie, aby sviatok zneuctili a katolíkov až do krve úrážali. A kapitanát mesta Székesfehérvár vyslyšal prosbu katolíkov a shromaždenie červených socialistov nepovolil.

Nuž, čo vidíme v zakročení stolnobelohradských katolíkov? Či nie ducha prebudeného, ktorý tak dlho driemal v hrišnej lahostajnosti? A hľa, jak náhle sa prebudil duch tento, ukázal hneď i svoju silu a obrátil svoje mesto od uličných prejavov hávede, ktorá vie iba tupiť, haníť a grobianiť.

Nuž a kto že prebúdzal katolíkov v Székesfehérváru? Kto iný, ako osvietený pán biskup Ottokár Prohászka a Jednota Katolíckeho Ľudu. Následkom účinkovania dvoch týchto pracovníkov ožilo všetko v meste Székesfehérvár a katolíci dostali oduševnenie, nové presvedčenie a novú smelosť. Márne sú nápady červených socialistov a zfreimaurerčených židov, ľud stolnobelohradský hrdo bije sa v prsia, hovoriac: «My sme ešte katolíci! Nedáme sa nepriateľom!»

A nie! Veď vás je viac ako protivníkov a keď vytrváte pri včulajšom vašom presvedčení, kto vás premôže!

No a v Segedíne čo sa prihodilo? Ešte väčšia vec ako v Székesfehérváru.

Po smrti Dezidera Bánffyho uprázdnil sa v Segedíne jeden okres. Koho kandidovať? Radili sa voličia, i kandidovali istého židovského fiškála, predsedu to «pracovnej» (?) strany segedínskej. A bol by aj vyvolený býval bez protikandidáta, lebo je žid a liberál. Lenže čo sa nestalo? Katolícky Kruh segedínsky protestoval proti kandidácii toho židovského pravotára a povedal: Aká by to bola potupa na mesto Segedin, kde je vyše 110 tisíc katolíkov, keby jeden jeho okres židák zastupoval?

Zaujímavá vec je, že katolícky ľud a inteligencia ohrozovali sa proti kandidácii žida. A «Rózsa», židovský kandidát vidiac, s akým odporom sa stretá, nechcel sa priecť verejnej mienke, lež vzdal sa kandidácie.

Pýtam sa, či to neni víťazstvo katolíctva mesta Segedina? A kto ich prebudil? Kto im dal toho presvedčenia, že ukázali židom: «My sme ešte katolíci?»

Dalo im ho v prvom rade to valné shromaždenie, ktoré katolíci roku 1909. v Segedíne vydržiavali. Dala im ho Jednota, ktorá v Segedíne viac sto členov má. A dodalo im ho vodcovstvo tamojšieho katolíckeho kruhu.

Lenže segedínskym katolíkom nebolo dosť, že odplašili žida od poslanskej kandidácie, lež postavili za kandidáta katolíka a ho aj vyvolili. A veru mal silného protikandidáta, Karola Eötvösa, známeho to obhájcu tiszazslárskych židovských šachterov, ktorí jedno kresťanské divča zavraždili boli.

Slabý bol tento hlavný šachter, bárs zaujali sa zaň židáci. Neosožilo ani to, že sa Eötvös vydal za člena strany pracovnej, boc odjakživa bol neodvisliakom, buchnul a kandidát segedínskych katolíkov zvíťazil.

Nuž, čo rieknete bratia moji, k týmto dvom príkladom? Nemáme ich nasledovať?

Keby sa stolnobelohradskí katolíci neboli prebudili, socialdemokrati pred ich očami zneuctia Turice. Keby segedínski katolíci neboli mali svoj kruh, tak dedictvo Bánffyho obdrží židák.

V čom väzí teda tajnosť tohoto víťazstva? Pravda, vo spolčovaní. Zatiaľ sme roztratení, Zatiaľ nemáme silné katolícke presvedčenie a zatiaľ hambíme sa za svoju katolícku vieru

premôžu nás nepriatelia, ak náhle sa ale spiaci obor prebudí a ukáže svoju silu, nepriateľ pŕchne a padá.

Budme takí, akí sú katolíci v Székesfehérváru a v Segedíne. Jestli chceme počestnými byť, inšie nám nezbyva.

Fatranský.

Učiteľ.

Odpoveď na poznámky: «Učiteľ ako úd spoločnosti.»

Prečítal som tiež váš článok, pán kollega. Lež nachádzam v ňom tolko, čo ja a iní sme už dávno prezili. Odpusťte ale nerozumiem vás. Vy na môj článok robíte poznámky, na ktoré ja vám s týmto uctive odpovedám:

Dľa môjho presvedčenia nasledujúce dôvody sú o veľa prirodzenejšie k pochopeniu nepriaznivého postavenia učiteľa v spoločnosti.

Veľká väčšina učiteľského sboru pochádza z nižšej vrstvy ľudu. Najviacej učiteľov sú deti chudobných učiteľov, remeselníkov, roľníkov atď. Intelligencia, ktorá v sociálnom živote hlavný zástoj hrá, tvorí takzvanú «dobrú familiu», ktorá familia, vzdor svojej veľkej demokracie, je málo náchylná k tomu, že by z nízkeho rodu pochádzajúceho, ináče bárs ako vynikajúceho učiteľa do svojho lóna prijať hotová bola. Známo vám je, že rok 1848 ľudí len pred zákonom urobil rovnými, v sociálnom živote výsadu a prednosť nezrušil.

Ja tiež nemienim s vami ďalej polemizovať, čo ale chcem povedať, to prednesem nasledujúcim príkladom:

Zašiel som v prázdninách do susednej obce, kde účinkoval výborný učiteľ [a chýrny znalec muziky a spevu. Pýtam sa naň a dostal som odpoveď:

— Pán učiteľ a jeho pani sú u pána direktora, ktorý dnes vydržiava svoje meniny.

Pána direktora tejže školy som osobne dobre poznal a preto som si pred seba vzal: idem i ja pánu direktorovi za blahoželaf. A skutočne sa i tak stalo.

Domáci pán ma ponúkol sadnúť. Keď som si trochu odľúknul, čo som videl? Na presídiume sedela vykrmená židovka (krčmárka), na pravo žid krčmár. Na ľavo od krčmárky sedela domáca pani. Na pravo za židom sedel domáci pán,

za nim sedela učiteľova pani a ako posledný sedel učiteľ. Ja som dostal miesto za posledným. Tu sme sa naučili čiacej ako v praeparandii za štyri roky.

No, čo nato poviete?

Mne sa zdá, že vy, pán kollega, rovno z praeparandie ste mal ten pech, v meste sa stať učiteľom, že pomery dedinské sú vám neznáme a do takých ste dokonále nekukol.

Dokázal som vám príkladom, že ani vážnosť, auktorita, kvalifikacia terajšieho učiteľa nestavá ho inde, ako na posledné miesto v spoločnosti.

Druhý príklad: V meste N. v posledné volby snemového vyslanca, prifurikoval do tohoto mesta kandidát, kde držal programnú reč. Po tejto prišiel mestský notár medzi zástup shromaždeného ľudu a vyhľadal jedného mestského učiteľa, Vzal ho pod pazuchu a vkročil s nim do veľkej siene. Ako to videl kandidát, učiteľovi podal hneď ruku a vzdialil sa s ním do svojej chyže. Prečo si kandidát toho učiteľa tak obľúbil? Preto, lebo mu bolo oznámeno, že ten učiteľ je intelligentný, vzdelaný a dobrý, premyslený rečník. Vzal ho so sebou po okrese. Dva týždne sa túlal tento učiteľ po okrese a so svojou šikovnosťou tak ďaleko to dovedol, že protikandidát odstúpil a ten, ktorého on odporúčal, jednohlasne vyvolený bol za snemového vyslanca.

Po skončení volbe pri spoločnom obede asi 30 učiteľa bez rozdielu náboženstva boli sme na gallerii a pozorovali na priebeh bankettu a toasty vyslanca a sídelných pohlavárov. Na tento obed hol zavolaný i náš pán kollega. My sme boli toho presvedčenia, že náš pán kollega ako intelligentný, vzdelaný, hlavný rečník a korteš, bude aspoň tretí od krajinského vyslanca sedieť. Ale akú farbu sme dostali v tvárach, keď ho vidíme na poslednom mieste. Bolo tam mnoho povedaných toastov; pán vyslanec povedal toast na jeho veličenstvo kráľa. Toasty vynesené boly potom na vrchnosti a predstavenstvách, na vojsko a dôstojnícky sbor, na stav kňazský, notárov atď.; pán vyslanec v pripítku pochválil pana kapitána spoločne so slúžnym toho okresu, že je to ich zásluhou, že v tomto okrese volba krajinského vyslanca tak jednohlasne a svorne bola provedená. Že k

tejto svornosti aj učitelia prispievali, to znala väčšina tam prítomných pánov, ale ani jednému nenapadlo, čo len pár slov uznalosti prehovorí ku prítomným tam pánom učiteľom. Keď už všetci svoje «laudáte» odspievali a pán kollega videl, že je teraz na svoju osobu úplne zanechaný, vstal, vzal pohár do ruky a začal takto: «Blahorodý pán vyslanec a ctení pánovia! Keď už všetko vzájomné oslavovanie jedon-druhého utíchlo, ja ako intelligentný učiteľ majúc to šťastie, či už nešťastie, representovať učiteľský sbor tohoto okresu, za povinnosť si držím k vám, moji pánovia, niekoľko slov prehovorí a síce: Keď pred dvoma týždňami pán vyslanec ako kandidát prišiel do tohoto mesta akožto stredišťa volebného okresu, aby držal programnú reč, vtedy dostalo sa mi toho vyznačenia, že s pánom kandidátom, teraz už krajinským vyslancom mohol som navštíviť celý volebný okres. Áno, niejedon z tunajších ctených pánov závistlivým okom hľadel na mňa a v svojom srdci nepriali mi toto vyznačenie. Však ale toto vyznačenie nebolo ružami, lež viacej trním a bodliačim vystlané. Pomyslíte si, pánovia, kolkú prácu a kolké namáhanie stálo nás to v každej obci, kým sme cestu od buriny očistili a odstránili protivné barikády. My ale súc toho presvedčenia, že zvíťazíme, neľutovali sme ničoho spali sme na holých lavicách, strážiac voličov, aby ich nepriateľ neodviedol. Dočkali sme sa konečne toho dňa, v ktorom s naším vojskom dostaviť mali sme sa na bojište. Ach bola to nálada, ako každá obec po kresťansky vyprovádzala nás, zehnajúc krížom svätým. A ak veľkolepý to bol pohľad, toho očiti svedkovia boli ste i vy sami, moji pánovia. Bolo že mne ako vodcovi a mojim pánom kollegom gratulovania, rúk stiskania, tlapkania, éljenovania atď. Teraz len bolo závisti nie na kilá ale na metrické centy. Teda že táto voľba krajinského vyslanca tak krásne vypadla, pripísať sa musí jedine pánom učiteľom po obciach, v meste a hlavne mne, ako vodcovi. To vedia dokázať predstavenstvá obci v celom okrese.

Ja a moji páni kollegovia složili sme počet z nášeho vladarstva. Počet ten vypadol výborne. Po udobreniu tohoto počtu, hľa, ctení pánovia posadili sa k tejto tabuli, aby sa vzájomne občerstvili, svoje želania jedon druhému tlumočili.

Ano, vynesené byly zdravice od hora až dolu, vynechaný bol len ten generálny štáb, ktorý na bojište vojsko doviedol a s tým zabezpečil naše víťazstvo. Tento generálny štáb vojenský sme my učitelia, učitelia ľudu. My sme fundamentom, základom kultúry. Bez nás by ste, ctení pánovia, v kultúre, vo vzdelanosti stáli na najnižšom stupni. My sme tí, ktorí kultúru rozšievame, my jej pripravujeme úrodnú kyprú pôdu. Kde ste sa naučili, ctení pánovia; čítať, písať, počtovať a potrebným počiatočným vedomostiam? V ľudovej škole. Ľudový učiteľ je najpotrebnejší faktor v spoločnosti ľudskej a preto nemá nikto bokom na neho hľadať, lež má si ho ctíť, vážiť, ako najväčšieho majstra v spoločnosti ľudskej. Konečne, keď završujúc moju zdravicu, pánu krajinskému vyslancovi a cteným pánom všetko dobré želám od Pána Boha ako zastupiteľ učiteľského sboru, opúšťam túto dvoranu s tým povedomím: že nie som natoľko zaostalý, neumelý, blbý, obmedzený, tak plytko a povrchne vzdelaný, aby ma táto ctená spoločnosť, ako dajakého vyvrheľca postavila na posledné miesto. Však ale budúcnosť, ctení pánovia ztrhne vám závoj z očí a predstaví sa vám v úplnom svetle, čo ľudový učiteľský sbor previesť môže. Lenže vám vtedy už bude neskoro na nás myseľ. Porúčam sa!»

My ale tridsatoria ľudoví učitelia na galerii hromove zavolali sme: «Sláva! pán kollega.»

Prvým a druhým príkladom — akých by som i viac uviesť mohol — takrečení vyšší intelligenti, predstavujú si v ich tekvici, že len ten je intelligentný, vzdelaný, kto zná sladko frfotať, pri pohárikoch spoločnosti dobre zabávať.

Krorý ľudový učiteľ ale, v dnešnej dobe nie je natoľko vzdelaný, že by kvalifikácie nemal? Keď ale náhodou dostane sa do spoločnosti a domáci tekvičiar miesta hostom určuje, ľudového učiteľa zas len na poslené miesto vyznačuje, ľudový učiteľ ale v tomto páde čo si má počať? Vstať a spoločnosť nechať? No viac by mu nebolo treba. Celá spoločnosť vypomství sa na ňom. Darmo, ľudový učiteľ závisí od ľudu a preto s ľudom kráčať a svojim neuhonným životom jemu príkladom slúžiť musí. Dobre je mestskému učiteľovi. Na 1-ho napíše kvitanciu a ide do kassy a už sú groše v kešení. Poďte však,

pán kollega, na dedinu a pýtajte sa ľudového učiteľa, ako je platený? A keď dostanete odpoveď, poviete: «No to je už ozaj pravda, že je horšie ako...! Apponovský zákon je na papieri ale vskutku málo kde sa užíva ohľadom platu, lež z ohľadu výučby, o ktorej slova šíriť neidem bo to ide až do živého.

Že ale je skutočná a nutná potreba, aby ľudový učiteľ i mimo školy pilne pracoval na vzdelávaní ľudu a svojich občanov, to musí uznať každý, kto pováži, že každého vzdelaného človeka je svätou povinnosťou starať sa o telesný i duševný prospech spolubližných svojich.

(Pokračovanie nasleduje.)

Nariekajte fajčiari.

V Uhorsku musí byť všetko dražšie. Chlieb, mäso, sol a všetky potravné články sú už tak drahé, že si ich pospolitý ľud sotva vládze zapatriť. Prítomne mungovci, aby mohli platiť nesčíselné milliony na obrovské morské lode vojakov, zdvihli i ceny dohánu. Dľa nariadenia mungovského ministra Lukácsa, dohán, cigary a cigarety od 1. júla majú nasledujúce ceny:

Dohán na cigarety a do fajky: Jemný turecký, ktorého 100 grammov stálo predtým 96 halierov, bude stáť 2 kor. 40 hal.; 25-grammový paklíček stredojemného tureckého dohánu bude stáť 32 hal. (predtým 26 hal.); 25-grammový paklík dohánu dráma bude stáť 24 hal. (predtým 16 hal.); 100 grammov najjemnejšieho uhorského dohánu do fajky bude stáť 80 hal. (predtým 70 hal.); najjemnejší uhorský dohán na cigarety (25 gr.) namiesto 14 bude stáť 16 hal.; na dlho a jemnokrájený uhorský dohán (25 gr.) namiesto 10 bude stáť 15 hal.; uhorský dohán strednej jemnosti (25 gr.) namiesto 8 bude za 10 halierov; domáci dohán do fajky (100 gr.) namiesto 26 bude za 30 hal. obyčajný kapadohán namiesto 8 bude za 9 halierov.

Cigary: Regalitas namiesto 18 bude za 20, trabuko namiesto 16 bude za 18, britanika namiesto 14 bude 16, kuba namiesto 10 bude za 11, jemná veržinka namiesto 10 bude za 11, rosita namiesto 8 bude za 9, portoriko namiesto 7 bude za 8 a dlhá namiesto 3 bude za 4 haliere.

Cigarety: nilus namiesto 6 bude za 7 hal. stambul namiesto 5 bude za 6, sultán namiesto 4 bude za 5, 5 kusov huní v jednom paklíku namiesto 25 bude za 30, memphis namiesto 4 bude za 5, höldky a kercegoviny namiesto 3 budú za 4, šport a jednige namiesto 2 budú za 3, dráma a virginia namiesto 1 budú za 2 haliere. Cena cigarett Kiraly a Magyar sa nezmenila.

Speciality: Dohán na cigarety a do fajky: Sultan Flor (100 gr.) bude za 6·50, zvlášte jemne turecký (100 gr.) za 5, jemný pursičan za 2·60, najjemnejší hercegovinský za 2·50, jemný Kir za 3, zvlášte jemné doháne do fajky (sv.-ondrejský, muškatal, faddský, verpelétsky, réthátsky, sedmohradský) v 100 grammových paklíkoch za 1·20 korún.

Speciality cigary: regalia media bude za 20, havanna virginia za 20, portoriko especial za 17 hal., 10 kusov seňoritasiek v škatulke bude za 1 kor. 40 hal.

Špeciality cigarety: coronas (20 v škatulke) bude za 2·40, sphinx (20 kusov) za 2, la favorite (20 kusov) 1·40, princessas (20 kusov) za 1·20, egyptská ibis (20 kusov) 1·20 a dames (20 kusov) za 1·20 korún.

Za túto veľkú národnohospodársku výhodu poďakovať sa treba v prvom rade tým voličom ktorí vyvolili si liberálnych ablegátov mungovských.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Organizácie Katolíckej Ľudovej Jednoty vydržiavaly minule shromaždenia v nasledujúcich obciach:

Galánta (prešp. stol.) V shromaždení rečnili: Eduard Entresz farár a Béla Galambos správca miestnej Jednoty. Shromaždenie vyslovalo vďaky a dôveru krajinský vyslancom Jánovi Molnár, Štefanovi Rakovszky, Georgovi Szmrecsányi, Karolovi Huszár, Štefanovi Haller za neohrozené vystupovanie a obranu katolíckej viery proti slobodným murárom, židom a nevercom.

Nagysalló (tekov. stol.) V početne navštívenom shromaždení, prítomní oduševnene ohrozovali sa proti zoštátneniu škôl.

Szklenőfürdő (tekov. stol.) Shromaždenie zahájil dekan-farár Anton Fodor. Rečnili: Wilhelm Záborszky, okresný notár a organista učiteľ Franc Vágner. Prepočetní prítomní jednohlasne ohrožovali sa proti zkazonosnému vystupovaniu slobodných murárov a nevercov.

Gyömöre (ráb. stol.) Rečnil Alexander Glatz.

Somberek (baranya. st.) Rečnil Franc Reiner.

Nagyszakácsi (šomod. st.) Rečnil Štefan Vózsi.

Páczi (zempl. stol.) Rečnil Ján Lebo.

Szentpéterföldre (zalan. stol.) Rečnil Ján Pálos.

Kiskoszmály (tekov. st.) Rečnili: Karol Orovniczky a Ján Gyurcsek.

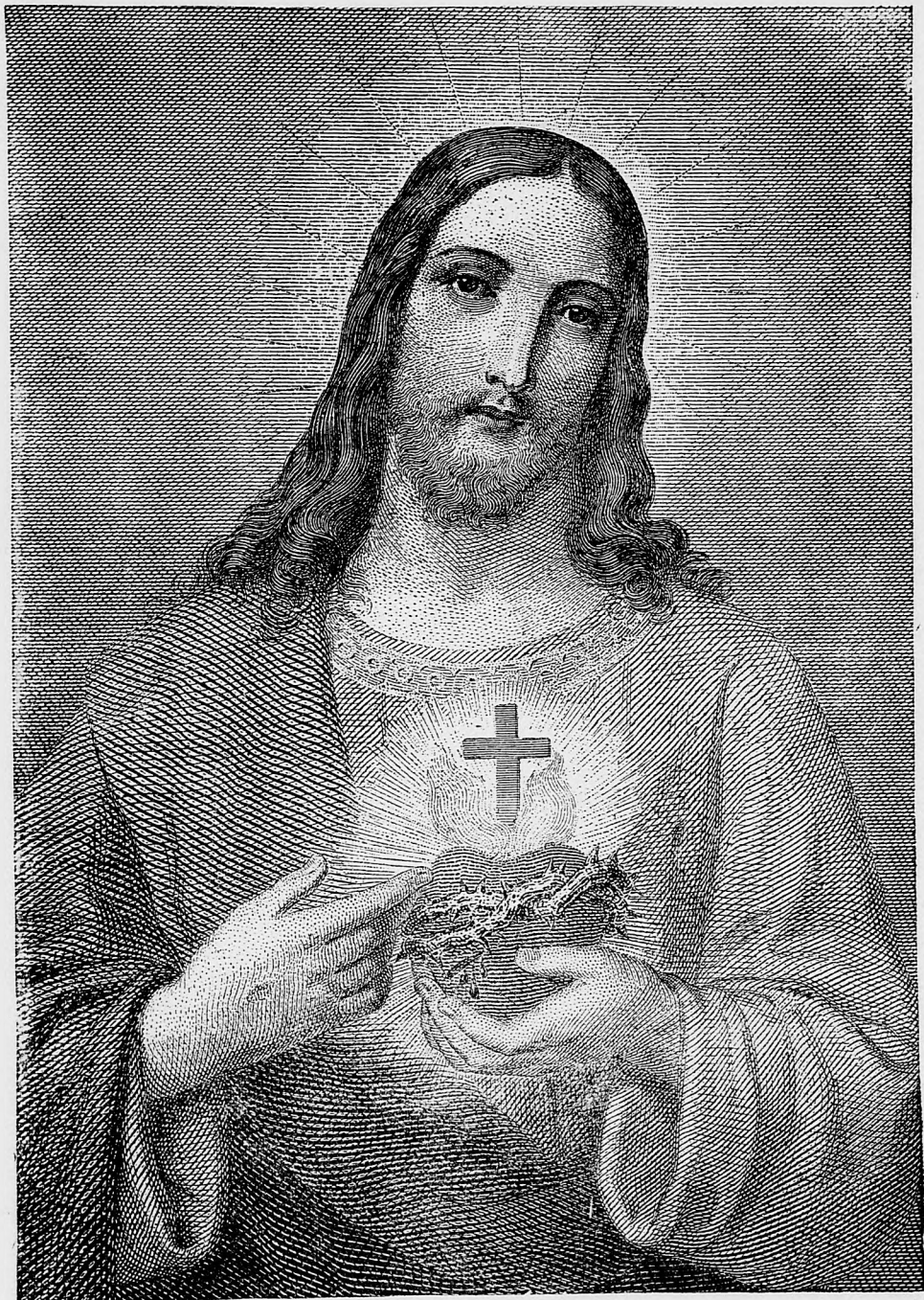
Vo všetkých týchto shromaždeniach prítomní veriaci ohrožovali sa proti vystupovaniu slobodných murárov a vyslovili tú žiadosť, aby všetci krajinskí vyslancovia, ktorých vyvolili katolícki voličia, katolícku vieru a vôbec kresťanstvo proti nápadom slobodných murárov, socialdemokratov a židov bránili tak odhodlane, ako to robia vyslancovia ľudovej strany.

POLITICKÉ CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana somová dňa 26. júna večer o 7. hodine vydržovala poradu vo vlastnom kruhu. Porade predsedal bývalý minister okolo osobnosti kráľa, skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec a predseda strany gróf Aladár Zichy. Predmetom porady bol zákonný návrh o appropriácii. Po prijatí štátneho rozphčtu, krajinský snem zvláštnym zákonom udeľuje vláde splnomocnenie ku správe krajinských príjmov a vý-

davkov, čo sa volá appropriácia. Pofažne appropriácie kresťanská ľudová strana uzavrela, že zákonný návrh o nej neprijme, vláde teda neudelí splnomocnenie, aby spravovala príjmy a výdavky krajiny. Stanovisko kresťanskej ľudovej

Najsladšie Srdce Pána Ježiša.

strany v krajinskom sneme vysvetlí Béla Rakovszky. Po prijatí viacerých vonkajších členov zakončená bola porada.

Immunita krajinského vyslanca Beszkida.

Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi — ako sme predošle spomenuli — oznámil sne-

movni urazenie ablegátskej immunity. krajinského vyslanca starolubovenskeho okresu Antona Beszkida. Immunitný snemový výbor uzavrel, že v tejto záležitosti rozhodne, akonahle na urazenie immunity vyslanca Beszkida poľahzné úradné zprávy dostane od ministerstva vnútra.

Návrh na zmenenie zákona o inkompatibilite.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky v snemovom zasadnutí 20. júna odôvodnil návrh, ktorý bol snemu predstrel straniva zmeny zákona o inkompatibilite krajinských vyslancov. S odôvodnením, ktoré Štefan Rakovszky snemu v dlhej reči vysvetlil, súhlasili všetci spravodlivo smýšľajúci vyslancovia, ba i sám ministerpredseda v jeho odpovedi na reč Rakovszkyho povedal, že i on za potrebné drží, aby terajší zákon o inkompatibilite zmenený bol svojim časom. Mungovci ale zákonný návrh Štefana Rakovszkyho neprijali väčšinou 60 hlasov. Je to znakom toho, že nenasytení mungovci i ďalej zamýšľajú kšeftáriť.

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov do 24. júna hotovi boli už s pojednávaním a odhlasovaním celého krajinského rozpočtu, ba prijali aj zákonný návrh o predĺžení indemnity na jeden mesiac. Pri pojednávaní torby ministerstva pravosudia rečiami vynikali Alexander Simonyi-Semadam a Karol Huszár, pri pojednávaní rozpočtu finančného ministerstva ale veľavýznamnú reč povedal krajinský vyslanec pápežský praelát Ján Molnár.

RAKUSKO.

Pri náhradných voľbách úplnú porážku utrpeli kresťanski socialisti vo Viedni a zvíťazili tam socialdemokrati. Nový parlament viedenský otvorila 11. júla. Následkom neprajného výsledku volieb terajšia rakúska vláda zadala demissiu a na miesto baróna Bienertha za ministerpredsedu vymenovaný má byť barón Gausch.

dovažujte predplatiteľov pre
«Kreštana!»

Z CUDZOZEMSKA.

Internacionálny eucharistický kongress v Madride začal sa 27. júna o 10. hodine so sv. omšou v kostole Almudena. Pred poludním bolo shromáždenie katólických lig a internacionálnych spolkov. Ministerpredseda Canelejas s inými ministrami navštívil pápežského delegáta kardinála.

Koronovacia anglického kráľa v Londýne prevedená bola 22. júna v starozitnom chráme Westminster opátstva, ku korunovačným slávnostiam zo všetkých krajov sveta prišlo do 1 a pol millioná ľudu. Jeho veľičenstvo kráľa uhorského pri korunovačných slávnostach zastupoval arciknieža Karol Franc Jozef.

Nová vláda vo Francúzsku. Ministerstvo Monis a jeho súdruhovia padli 25. júna. Keď im v parlamente vyslovili nedôveru a nehýbali sa z miesta, protivníci ich kričali na nich: čakáte snáď aby sme doniesli sem paradeisky alebo záprdky?

BESEDNICA.

Kocúr a stará šialka.

Keď človek príde do bársktorého domu na niektorých vidiekoch, prvé, čo mu tam napadne, je to, že po stenách a policiach nad oblokmami majú veľmi mnoho peknými obrázkami vymalovaného hlineného, alebo aj porcelánového riadu, šialok, mištičiek, tanierov. Celá izba je týmito veľmi okrášlená.

Ale nikde na celom svete neni porcelán, zvlášte ale starý porcelán tak vzácny, ako v hlavnom meste Japonska, v Tokiove. Zvlášte tie staré, belastou gliedou opatrené šialky si tam vysoko cenia, ktoré dnes už ani dorábať nevedia.

Sú tam takí sberatelia starozitností, že za takúto starú šialku dajú trebárs aj tisíc yenov, ale aj takto sotva vedia z nich dostať jednu. Jeden yen dľa našich peňazí zodpovedá asi štyrom korunám.

Nedávno jeden podomový kupec s porcelánom chodil po okolí Tokiova a idúcky v jednej dedine vnišiel do jedného domu trochu si oddýchnuť a sa občerstviť. Keď vkročil do izby, videl, že v jednom kúte izby je pohodená jedna šialka s modrou gliedou. Šialka bola o mnoho krajšia a z ohľadu starozitnosti o veľa cennejšia, akú volakedy len videl.

Čo ozdoba salónu bársktorej kraľovnej by pristala táto šialka a z tejto drahocennej šialky hltala pomýje jedna veľká oškľivá mačka.

Oči podomového kupca s porcelánom sa len tak

ligotaly od rozčulenia, keď vyratoval v duchu, že ak ohromnú summu by on za túto šialku dostal v Tokio. I hneď si zaumienil, že šialku kúpi. Ale jako sa pustil do jednania? Jestli gazda spozoruje, že má veľkú chuť na šialku, tak bude veľmi mnoho pýtať za ňu alebo mu bude vec podozrivou a konečne mu ju ani nepredá.

Podomový kupec ani veľa peňazí nemal. Veď hausíre ani v Japonsku neoplývajú peniazmi. Všetkého spolu mal pri sebe len 8—10 yenov.

Musel si teda poradiť nejakým figliarskym spôsobom.

— Ej, ale vy máte peknú mačku — riekol, a to len tak, aby volačo len povedal a pohladkal srst pažravého zvierata.

— Že peknú? Prečo? Je to len taká, ako iné mačky, pane môj!

— Mne sa ale veľmi pozdáva. Mohli by ste mi ju predať, kúpil by som ju.

— Neni na predaj. Čo je aj špatná, ale je osozná a preto ju moja žena veľmi rada má.

— Dám vam za ňu jeden yen.

— Neni na predaj...

— Dám vám poldruha.

— Hovorím, že ju nemôžem predať, lebo je to mojej starej.

— Teda zavolajte vašu ženu.

Teraz nasledovala jedna dlhšia jednanka, do ktorej sa aj žena s plačom zamiešala, konečne sa ale predsa dohodli, že sa mačka predá za päť yenov.

Keď podomový kupec s porcelánom mal mačku kúpenú, s tou najnevinnejšou tvárou sa obrátil ku domácemu gazdovi:

— Teraz mi ale dajte voláku nádobku, z ktorej budem kocúra chovať. Dobrý bude hádam aj tento starý čriepok, z ktorého teraz žral.

— Ale, ale, ako si len môžete o mne také volačo mysleť. Len vari nemyslite, že by som vám také ledačo dal? Nože, stará dones jednu peknú novú šialku.

— Netrápte sa vy s novou šialkou — zvolal naponáhle cudzinec — Na túto starú už aj kocúr navykol a keď sa vrátim domov, tam ju aj tak odhodím medzi haraburdie.

— Nie pane, to by ma nectilo, veď vari viem čo sa patrí. Dobre ste mi zaplatil za mačku, slušné je, aby som vám dal s ňou novú šialku.

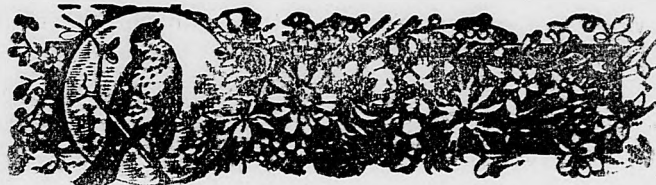
Teraz hausírer naozaj už nevedel, že ako sa dostane von z konopi a riekol:

— Ale ste vy len vinovatý človek! Čo by ste vy mne mali dávať drahú novú šialku, keď sa ja aj s týmto starým črepom uspokojím. Na smetisko aj táto bude dobrá, lebo veď doma by som ju aj tak nemohol upotrebiť, mám ja tam aj inakšie šialky.

— Možno — odpovedal domáci gazda, — že pre vás táto starina nemá žiadnej ceny a preto nechajte vy ju len mne. Mne táto šialka poslal vždy len šťastie doniesla — doložil s potuteľným úsmevom — od jary

je toto už dvadsiata mačka, ktorú draho kúpili od mňa tí, ktorí sa u mňa stavili a videli mačky žrať z tejto šialky.

Hausírer teraz už pochopil celú vec a musel odísť s novou šialkou, kocúrom a — dlhým nosom.

CHYRNIK.

Hostia pápeža. Svätý otec pápež Pius X. v sobotu 24. júna predpoludním prijal bourbonsko-paranské knieža Sixtusa a potom sestru kniežata knažne Izabelle v súkromnej kaplnke udelil sviatosť birmovania. Pápež potom prijal knažnu z Parmy s jej synom a dcérou knažnou Zitou. Kniežacia rodina potom navštívila štátneho sekretára kardinála Merry del Val.

Pustenie na vodu prvého Dreadnoughta «Viribus Unitis» previedli v sobotu predpoludním v Trieste. Krstnou matkou lode bola arciknažna Maria Annunciata. Loď posvätil apoštolský poľný vikár Imrich Bielik. Jeho veličenstvo kráľa zastupoval arciknieža dedič tronu Franc Ferdinand.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 21. júna vrátil sa z Rábu, kde, ako sme to predošle sdělili, prítomný bol na posviack a inštalácii nového biskupa L. Arpáda Váradyho, Dňa 22. júna osvietený pán biskup 5 bohoslovcov posvätil za subdiakonov a potom odcestoval do obce Novaj, kde udeľoval sviatosť birmovania a posvätil nové zvony. — Košické panie 21. júna popoludní vydržovali početne navštívené shromaždenie, ktoré peknou rečou zahájil osvietený pán biskup. V shromaždení tomto utvorili spolok katolíckych gazdiniek, za protektora vyvolili osvieteného pana biskupa a za predsedníčku spolku barónku Juliusa Schell. Grófká Ladislava Károlyi, predsedníčka krajinského sdruženia katolíckych gazdiniek novoutvorenému spolku na podporu poslala 1000 korún. — Emil Fábry, kráľ. radea, knaz praemonštratský a správca budapešťského ústavu Norbertinum, ktorý blízko 20 rokov ako profesor blahonosne účinkoval, na gymnázium Košickom zomrel v 64. roku života a pochovaný je v Budapešti, — Dr. Alexander Giesswein, pápežský praelát, rábsky opákanonik, krajinský vyslanec 25 júna vo veľkej dvorane katolíckych tovaryšov za prítomnosti veľkého počtu obecnstva veľavýznamnú prednášku držal o kresťanskosociálnych otázkach. — Košický spevokol, ktorého predsedom je dr. gróf Hadrian Csáky biskupský notár, 28. júna muzikálnu prednášku sporiadal v tunajšom sídelnom chráme.

Z biskupstva spišského. Jeho veličenstvo kráľ vyznačil dvoch kanonikov slávnej kapitule spišskej, keď dra Martina Pírhalla vymenoval za praepošta a dra Fridricha Rolnyho za opáta. — Novovysvätený spišský kňaz Ignác Grebács dňa 18. júna v oravskom Námestove držal svoje prvotiny. Slovenská katolícka spisba moc očakáva od neho, bo on už aj doteraz pod spisovateľským menom Vraňák a Benjamin viac básní písal do Sv. Rodiny.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Slávnosť Božieho Tela pre daždivé počasie odbavovala sa len vo vnútrajšku kostola, nasledujúcu nedeľu ale praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky v peknom čase s veľkou assistenciou slávnosť Božieho Tela odbavoval pri vonkajších krásne ozdobených oltároch. — Ministerstvo orby cestou najvyššej vrchností cirkevnej vyzýva učiteľov, aby upomenuli žiakov na hodbávnictvo, ktorým jestli zaoberať sa bude národ, zabezpečí si značného dôchodku, — Po celej stolici medzi rožnou liehovou zúri choroba pysku a kopytiak, v 152 obciach stolice nakažená je už lichva a mnoho jej už aj vyhynulo. — Robotníci stolice Brassó, pekný a nasledovania hodný príklad dali robotníctvu celej krujiny, keď uzavreli, že silou-mocou na tom budú pracovať, aby po celej stolici od soboty večera do pondelka ráno zatvorené byly všetky krémy a zakázané bolo v tomto čase predávať akéhokoľvek druhu liehové nápoje. V tejto záležitosti robotníci stroja sa vydržiavajú veľké ľudové shromaždenie.

Chýry zo Spiša. V Tátralomnici do 4. júna bolo 110 hosti, v Šmeksi 1237, v Iglófürede 37, vo Feketehegy 59. — Z našej stolice v mesiaci máji na železnici do iných krajov Uhorska vyviezli 102 kusov a do cudzozemska 54 kusov rožného statku a 8 koní; z cudzozemska ale priviezli 34 kusov plemených bujakov. — V Novej Vsi jeden roj včiel sadol si na jedného človeka a na dva kone. Človeka našli zomdletého a jedného koňa už celkom a druhého z polovice zdochnutého. — V Kézmarku na šope mestského majera našli už celkom shnitú mrtvolu jedného dieťaťa. Mrtvola musela tam byť skrytá akiste cez viacej rokov.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Karol Népešy farár, 100.000 korún poručil na všeliaké dobročinné ciele. — Jágerský kanonik dr. Georg Demko na podporu katolíckej tlače daroval 200 korún. — Ostrihomská kapitula na zväčšenie kostola v obci Čepin dala 100 korún. — Nový rábsky biskup L. Arpád Várady chudobným mesta Ráb bez rozdielu náboženstva daroval 1800 korún. — Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy novovesskému spevokolu veľkopašne daroval 100 korún.

Vrahov Achima oslobodili. Ako sme svojim časom sdělili, chemický merník Gábor Zsilinszky 14. mája b. r. zastrelil krajinského vyslanca Ondreja Achima. Následkom toho zatkli nielen Gábora, lež aj jeho brata Ondreja ml. Zsilinszkyho, ktorý bol pri zavraždení prítomný. Po porotnom pojednávaní cez šesť dní, porotci

Ondreja ml. Zsilinszkyho uznali za nevinného, o Gáborovi Zsilinszkyom ale vyriekli, že on svoj skutok spáchal z oprávnenej sebaochrany. Na základe tohoto verdiktu súdna stolica v meste Gyula obidvoch bratov oslobodila.

Smrť 108-ročnej ženy. V Gyöngyösi v tieto dni zomrela vdova po Ludvikovi Zsigri, rodz. Veronika Kakuk. Zosnulá žila 108 rokov a bola vždy zdravá.

Mäkké drevo, ako cuť, má byť drahšie a síce jeden kubičný such o 4 haliere.

Milosrdní bratia lanského roku v našej krajine opatrovali 154 tisíc chorých bez rozdielu národnosti a náboženstva. Z toho aj najzúrivejší nepriateľ nášho náboženstva musí uznať blahonosné účinkovanie takzvanej «mrtvej ruky» to jest cirkevných majetkov a ustanovizien.

Zemný plyn v gazdovskej chalupe. Cestovateľovi, ktorý sa železnicou vezie od Prešporku do Budapešti, pred stanicou Eggbel napadne na pravej strane železničnej dráhy jedna z váľku postavená chalupa, ktorú si postavil jeden egebellský gazda. V tejto chalupe je prameň zemného plynu, nad ktorý si majiteľ postavil riadny sporák. Tam si varí obed a sporák mu súčasne hreje aj izbu, ktorá mu je aj v tej najtrespúcej zime taká teplá, ako keby najlepšie Meidlingovské kachle mal v chalupe. A ten prameň zemného plynu, ktorý horí v sporáku, ešte ani neni najsilnejší. Okolo chalupy asi na štyroch miestach medzi zelenou pažitou sú holé flaky. Jestli na týchto miestach kôl asi na 30 cm. zabijeme do zeme, kôl vytiahneme a nad jamu položíme horiacu zápalku, zo zeme vychádzajúci plyn naskutku začne horeť modrastým plameňom. Na druhej strane železničnej dráhy je mokrá lúka, na ktorej na troch miestach možno vidieť holé priehlbiny s nepatrnými trhlami, z ktorých ustavične vychádza zemný plyn. Za daždivého počasia priehlbiny naplnia sa kalužou, ktorá sa tak pohybuje, ako keď voda vrie na sporáku.

Kúpa majetku. Majetok statkára Bernáta Bluma v Sokolovciach (st. nitrianska) za poldruha miliona korún kúpil amstettenský veľkostatkár gróf Alexander Gyulay, ktorý čo kúpeľný hosť mešká nateraz v Piešťanoch.

Nákazlivé choroby zvierat. Z Dolného Kubína píšu, že na území stolice 5. júna na slintavku a kuľhavku byly nakazené zvieratá vo Valaskej Dubovej, v Rabčici, v Trstenej, v Chlebnici, v Dlhej, v Habovke, v Zemanskej Dedine, v Dubovej, v Podbieli, v Tvrdošine a v Zuberci. Na ružu trpia osípané v obci Sihelni a na sviňský dúl v Istebnom, v Malom Bysterci, v Námestove, v Dubovej a v Tvrdošine.

Vychovateľský ústav pre chlapcov v Nitra-Bajne. V tomto blahonosne účinkujúcom ústave prijímajú sa už chlapeci do šiesti tried ľudovej školy a do štyroch tried občianskej školy. Ústav tento stojí pod správou Školských Bratov a nachodí sa v ňom pre školákov aj internát, v ktorom za úplné zaopatrenie školákov ľudových iried mesačne platí sa 36 korún a

od školákov občianskych tried tiež za úplné zaopatrenie platí sa 44 korún. Na žiadosť ochotne poslúži prospektom správa ústavu Školských Bratov (Iskolatestvérek Intézetének Igazgatósága, Nyitrabajna).

DOPISY.

Budapešť.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane».

«Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh» 11. júna r. 1911. vydržoval svoje IX. valné shromaždenie. Členovia Kruhu popoludní o pol 4. hodine pod zástavou Kruhu šli do chrámu Jozefovského, zkadiaľ po vybavení «Veni Sancte» navrátili sa do miestnosti Kruhu.

Sotva sa utišila údami dosť pekne navštviená miestnosť, na rečníšte, ktoré pán J. Krajčí ozdobil kvetinami, vystúpil hneď pán dr. J. A. Wágner, v sprievode úradníkov Kruhu a zahájil shromaždenie.

V svojej hlboko premyslenej reči poukázal na prospešné účinkovanie Kruhu v poslednom roku a zo srdca pochádzajúcimi slovami povzbudzoval prítomných ku práci za zveladenie Kruhu. Na konci svojej milo znejúcej reči v mene výborníkov poďakoval sa za tú dôveru, ktorou ho členovia Kruhu v poslednom roku vyznačili.

Aby aj velební páni boli zastúpení, ktorí okolnosťami hatení, nemohli sa súčasťou na shromaždení, na všeobecnú žiadosť musel prehovoríť i čestný predseda dr. P. Žiška. V krátkej ale významnej reči poukázal na život kresťanov, na ich braterskú lásku a odporúčal, aby členovia Kruhu za ich šlapajami kráčali a nado všetko, aby tých mnohých slovenských robotníkov, ktorí ešte neznajú tento Kruh, do jeho lóna priviedli.

Po jeho reči prehovoril pán J. Direr a napomenul členov a hostov, aby aj na druhých schôdzkach usilovne účasť brali.

Potom prehovoril pán J. Janik a vyzdvihol v jeho reči, že úradníci od predošlého valného shromaždenia svoje povinnosti svedomite vyplnili a že behom tohoto roku získali kruh 30 nových členov.

Nasledovalo účtovanie pokladníka Jána Svihu, ďalej pán gazda Ján Krajčí prehovoril obširnu reč o účinkovaní Kruhu, asice poukázal na výdavky Kruhu, pretože viacerí členovia hovoria, že Kruh nemá žiadne výdavky, dokázal na to, že len cirkevných výdavkov od roku 1910 do roku 1911. bolo vyše 700 kor, ďalej pre nemocných členov, ktorých bol dosť hodný počet, každému sa dalo podpory najmenej 30—40 korún. Tiež aj mnohým chudobným sa dala podpora. Nuž sám tento podporujúci a cirkevný výdavok je dosť hodná suma.

Po jeho s pochvalou prijatej reči započala sa voľba nového výboru.

Predseda voľby bol pán dr. Pavel Žiška. Prečítal kandidačnú listinu a za predsedu navrhol pána dra J. Wagnera, ktorý zvolený bol jednohlasne. Zvolili sme si dvoch podpredsedov: pána Jozefa Barona a pána O. Kacián.

Do riadneho 10-členového výboru boli vyvolení: Ján Krajčí, Anton Tomko, Michal Krajčí, Štefan Teiler, Anton Vrana, Ján Sviba, Franc Trnka, Vincenc Jonec, Anton Branický a Štefan Iskra.

Do náhradného 4-členového výboru boli vyvolení: Ján Dérer, Jozef Pees, Ondrej Klozik a Jozef Machaj.

Za úradníkov správy sú vyvolení:

Zápisníci: Ján Michalovich a Franc Tomko.

Gazda Kruhu: Ján Krajčí.

Pokladníci: Anton Branický, Ján Sviba a Franc Tomko.

Kontrolóri: Béla Malec a Franc Janik.

Knihovníci: Štefan Horňák, Jozef Žiak a Jozef Vrtík.

Dozorci kostolných vecí: Ján Krajčí, Anton Vrana a Franc Trnka.

Voľba previedla sa v najkrajšom poriadku. Po voľbe nasledovala spoločná večera členov a veľmi dobre sme sa cítili a zaspievali sme si aj niekoľko slovenských pieseň.

Výborník.

***

Hanušovce (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor.

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresfane».

Kňazi staroveského dekanátu, ktorých je osem, svoje tohoročné jarné zasadnutie 8. júna vydržovali v Hanušovciach. Zasadnutie predišlo «Veni Sancte» a svätá omša, pod ktorou hanušovský ženský spevokol veľmi

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Geza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarochách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v častkách bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

pekne spieval. Po sv. omši všetci kňazi pristúpili k oltáru a tam za štvrt hodiny klaňali sa prevelebnej Sviatosti oltárnej.

Na zasadnutí matašovský pán farár Michal Majr-
esák dlhú a veľmi poučnú prednášku držal o tom, že
na aký spôsob rozširovať má sa úcta k Sviatosti Ol-
tárnej. Reč bola i o Katolíckej Ludovej Jednote, ktorej
by veru každý katolík bez rozdielu národnosti mal byť
údom, však prvá je viera a len potom ide reč. Shro-
maždení kňazi telegrafične pozdravili ablegátov Huszára,
Hallera, Apponyiho a Polónyiho za ich pekné reči,
ktoré v sneme povedali na obranu kresťanských zásad
a našej viery.

Jasenná kongregácia vydržiavaná bude v mesiaci
októbri v Haligovcäch; hlavný bod pojednávania bude
o tom, že aké povinnosti má teraz kňaz ohľadom školy.

S Kresťanským pozdravom

Neohrozený úd Katolíckej Jednoty.

***

Z Baldoviec (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresťane».

Medzi nami sotrváva vysoko ctený a od nás vrele
milovaný pán Karol Ševčík, učiteľ na odpočinku, ktorý
čo katolík z presvedčenia oduševnený prívržencem je
tej nám premilej ludovej strany, veľmi bedlive pečuje
o nás. On nás poučuje, vyučuje, k dobrému nás po-
vzbudzuje, spasonosné spisy rozširuje. Veľmi sme mu
povďační za to, že nám dal dodať vyše 30 výtiskov z
utešenej modliacej knižky «Nábožné vzdychy», ktorá
vyšla z pera dra J. Janda, dekan-farára v Nitrapere-
szléný a stojí len 2 koruny.

Naozaj je ten pán učiteľ pravou rukou nášho pána
farára.

S Bohom

Ján Svetlík.

Spisy redakciou odporúčané.

Mučenica čistoty rečená, 26 strán obsahujúci
sošit utešeného obsahu dostať za 7 halierov u dra
Jozefa Janda dekanfarára (v Nitrapereszlény). Každá
kresťanská deva by si mala zaopatrit toto dielko, ktoré
ale aj iným osobám bude nevysloviteľne vitané.

Odkazy redakcie.

M. P. J. Usporiadali sme dľa vašej žiadosti.

B. V. B. Bolo by na čase, keby ste aj z vašej de-
diny napísal niekoľko riadkov.

Š. H. P. Ako všestranne známo, figliarstva prevá-
dzajú nie ľudáci, lež tí známi národnári vodcovia.

**Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke
knihy a časopisy!**

Magyar királyi államvasutak Igazgatósága.

ad 153.020. sz. F. I.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától
az értesítést vettük, hogy a folyó évi május hó 1-től
érvényes nyári menetrend tartama alatt a Buda-
pest nyugati p. u.-ról este 10 óra 16 pkor Báziasra,
és Báziasról d. u. 4 óra 28 pkor Budapest nyugati
p. u.-ra indított hálókocsi július hó 1-től augusztus
hó 31-ig bezárólag Jassenován át Oraviczáig,
illetve Oraviczáról fog közlekedni.

Budapest, 1911 június hó 16-án.

A forgalmi főosztály igazgatósága.

A Magyar királyi államvasutak Igazgatósága.

155820/A. I. a.

Hirdetmény.

**Menetrendváltás a hőlak—nemsó—ledniczónai
h. é. vasuton.**

A hőlak—nemsó—ledniczónai h. é. vasuton az
érdekeltség kívánságára a személyszállító vonatok
ismét az előző, azaz évi május hó 1-je előtt ér-
vényben volt menetrend szerint fognak közlekedni.

Ennek folytán a délutáni vonat Hőlak-Trencsén-
teplícizről közvetlen csatlakozással a Budapest felől
oda érkező gyorsvonathoz korábban, azaz már d. u.
12 óra 20 perckor indítatik; a délelőtti vonat
ellenben Hőlak-Trencsénteplicizről későbbben vagyis
d. e. 9 óra 12 perckor indul és így annak a Zsolna
felől d. e. 9 óra 3 perckor oda érkező személyvonat-
hoz lesz csatlakozása.

hoz lesz csatlakozása.

Budapest, 1911 június hó 17-én.

*Az általános igazgatási főosztály
igazgatósága.*

Magyar királyi államvasutak Igazgatósága.

160.972/941. sz.

Hirdetmény.

Gyorsvonat megállítása Erd állomáson.

A Bosznabródból éjjel 3 óra 18 perckor induló
és Budapest keleti p. u.-ra délután 1 óra 40 perckor
érkező gyorsvonat f. é. július hó 1-től kezdve Erd
állomáson délután 1 óra 1 perckor utasok fel és
leszállása céljából egy percnél rövidebb időre ren-
desen meg fog állittatni.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Najlepší český prameň k objednaním.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K,
lepšie 2 koruny 40 hal.; prima
polbiele 2 koruny 80 halierov;
biele 4 K, biele páperové 5 K
10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako
snah biele, drápané 6 K 40 h.,
8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K,
7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-
fajnejšie paperie 2 prs 12 K. —
Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bielo-
alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá
120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm.
široký, naplnený novým, sivým, veľmi tvrdým mäkkým perím 18 K;
polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K,
14 K, 18 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm.
dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z
pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K poštú franc. —
Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy)

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 24. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	25:25—26:10
» stolnobelohradská, nová	«	25:00—25:80
» peštianska, nová	«	25:10—26:20
« banátska, nová	«	24:00—25:20
Jačmeň nový, prvotriedny	«	16:80—17:30
Raž prvotriedna	«	18:40—18:50
« druhotriedna	«	18:10—18:20
Ovos prvotriedny	«	19:00—19:40
« druhotriedny	«	18:60—19:00
Kukurica	«	13:80—13:90

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:90	18:50	18:00	17:50	17:10	16:60	15:80

č.	7	7½	8
K.	15:00	13:40	8:20

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	11:00—11:20
« hrubé	«	11:10—11:30
Fazula veľká biela	«	20:00—21:00
Fazula strakavá	«	23:00—24:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	5:00—5:20
« « ružové	«	5:40—5:60
« « žlté	«	6:80—7:00
Hrach lúpaný	«	44:00—54:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	27:00—28:00
Šošovica čistá	«	25:00—36:00
Proso	«	18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina kor.	—	—
« « lucerna	«	—
Mak	kor.	64:00—74:00
Rasca (kmín)	«	68:00—
Konopné sáme	«	28:00—29:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	151:00—152:00
Slanina mestská 4-kusová	«	140:00—141:00
« « 3-kusová	«	144:00—145:00

A vonatok indúlása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra

Délrelelőtt				Délután				Délrelelőtt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő	vonat-szám	óra	perc	vonat-nemő
hová				hová				honnan				honnan			
1110	5:45	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	612	12:20	sz. v.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	339	5:10	v. v.	Berlin, Ruttká	323	12:10	sz. v.	Gödöllő
310	5:50	«	Hatvan	1008	12:20	«	Zágráb, Fiume, Bród	645	5:20	tszsz.	Debrecen, Nagyvárád	611	12:30	«	Bukarest, Arad
22	6:20	«	Bicske	314	12:30	«	Hatvan	309	5:30	sz. v.	Hatvan	911	12:40	«	Ujvidék
302	6:25	gy. v.	Ruttká, Poprád-Felka	10	12:35	«	Szombathely, Wien	1905	5:30	«	Bród, Eszék, Pécs	301	12:50	gy. v.	Berlin, Ruttká
8	6:40	v. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12:50	«	Ujvidék, Bród	609	5:45	«	Brassó, Arad	903	1:00	«	Konstantinápoly, Bród
1502	6:45	gy. v.	Kassa, Csorba	24a ²⁾	1:00	«	Bicske	909	5:45	«	Sofia, Bród, Belgrád	401	1:05	«	Sátoraljaújhely,
1506	6:55	sz. v.	Kassa Csorba	1504	1:20	gy. v.	Kassa, Poprádfelka	19	5:55	«	Torbágy	7	1:10	sz. v.	Bukarest, Arad
1002	7:00	gy. v.	Fiume, Torino, Róma	318	1:35	sz. v.	Gödöllő	318	6:00	«	Pécel	601	1:25	gy. v.	London, Páris, Wien
602	7:05	«	Pécs, Vinkovce	1304	1:40	gy. v.	Fehring, Graz	17	6:05	«	Komárom	1	1:30	«	Bukarest, Arad
906	7:10	«	Arad, Brassó	604	2:00	«	Arad, Bukarest	1707	6:15	«	Stanislaui, M.-Sziget	1901	1:40	«	Sarajevo, Bród
402	7:20	«	Belgrád, Sofia	4	2:05	«	Wien, Páris	11	6:25	«	Wien	1301	2:10	«	Graz, Fehring
1302	7:25	«	(Stryj), Lemberg,	404	2:15	«	Sátoraljaújhely, Lemberg	407	6:30	«	Lemberg, Kassa, M.-Sziget	325	2:15	sz. v.	Hatvan
312	7:30	«	(Máramarossziget)	916	2:20	sz. v.	Kiskörös	1007	6:50	«	Fiume	1501	2:30	gy. v.	Lemberg, Kassa
908	7:45	sz. v.	Fehring, Graz, Trieszt	318	2:20	«	Pécel	315	6:50	«	Gödöllő	327	4:20	sz. v.	Pécel
608	8:00	«	Gödöllő	320	2:30	«	Hatvan	1505	7:00	«	Csorba, Kassa	329	5:25	«	Gödöllő
1102 ¹⁾	8:05	gy. v.	Belgrád, Sofia, Bród	26	2:30	«	Bicske	1805	7:10	«	Graz, Fehring	15	6:25	«	Győr
406	8:10	sz. v.	Arad, Brassó	512	2:40	«	Szolnok	509	7:20	«	Brassó, Kolozsvár	8	6:35	gy. v.	Wien, Graz
508	8:20	«	Balatonfüred, Tapolca	1902	2:55	gy. v.	Tapolca, Sarajevo	919	7:25	«	Kunszentmiklós-Tass	507	6:40	sz. v.	Brassó, Debrecen
1906	8:25	«	Munkács, Lavocone	304	3:00	«	Ruttká, Berlin	317	7:30	«	Gödöllő	421	6:55	v. v.	Szerencs
306	8:35	«	Kolozsvár, Brassó	904	3:20	«	Belgrád, Konstantinápoly	319	7:40	«	Hatvan	907	7:20	sz. v.	Sofia, Belgrád, Bród
1706	8:35	«	Pécs, Eszék, Bród	1022	3:30	v. v.	Paks	21	7:45	«	Bicske	607	7:25	«	Bukarest, Arad
2	9:20	gy. v.	Ruttká, Berlin	18	4:25	sz. v.	Komárom	1003	8:00	gy. v.	Róma, Triest, Fiume	305	7:35	«	Berlin, Ruttká
24	11:55	sz. v.	M.-Sziget, Stanislaui	328	4:25	«	Gödöllő	1509	8:15	sz. v.	Csorba, Kassa	25	7:45	«	Bicske
314a ²⁾	12:00	«	Wien, Sopron	606	5:00	gy. v.	Arad, Tóvis	1021	8:20	v. v.	Paks	405	8:00	«	Lavocone, Máramarossziget
			Bicske	410	5:10	sz. v.	Miskolc	515	8:35	sz. v.	Bukarest, Kolozsvár	1009	8:05	«	Fiume, Bród, Pécs
			Gödöllő	6	5:15	gy. v.	Győr, Sopron, Szombathely	321	8:45	«	Hatvan	1705	8:20	«	Stanislaui, M.-Sziget
				324	5:20	sz. v.	Gödöllő	13	9:20	«	Győr	329a ¹⁾	8:35	«	Gödöllő
				514	5:40	«	Szolnok	307	9:25	«	Berlin, Ruttká	9	8:45	«	Wien, Graz
				308	5:55	«	Ruttká, Berlin	1005	9:35	gy. v.	Fiume, Tapolca	1507	8:50	«	Csorba, Kassa
				914	6:05	«	Szabadka, Topolya	913	9:55	sz. v.	Szabadka	27	9:00	«	Bicske
				1004	6:15	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma, Nápoly	5	10:05	gy. v.	(Bruck-K., Szombat-	331	9:10	«	Pécel
				510	6:15	sz. v.	Kolozsvár, Brassó	409	10:20	sz. v.	Miskolc	303	9:20	gy. v.	Berlin, Ruttká
				326	6:25	«	Pécel	23	10:45	«	Bicske	29	9:25	sz. v.	Triest, Szekesfehervár
				328	6:40	«	Hatvan	605	11:25	gy. v.	Arad	1001	9:35	gy. v.	Róma, Fiume,
				918	6:45	«	Kunszentmiklós-Tass				603	9:35	«	Brassó, Arad	
				516 ³⁾	6:55	«	Nagykátá, Szolnok				915	9:45	sz. v.	Kiskörös	
				28	7:00	«	Bicske				403	9:55	gy. v.	Lemberg, M.-Sziget	
				1708	7:10	«	M.-Sziget, Stanislaui				905	10:00	«	Sofia, Belgrád	
				16	7:20	«	Győr, Triest				1303	10:10	«	Graz, Triest	
				332	7:35	«	Hatvan				333	10:25	sz. v.	Gödöllő	
				1006	7:40	gy. v.	Zágráb, Fiume				517	10:35	«	Nagykátá	
				1508	8:00	sz. v.	Kassa, Csorba				1503	10:50	gy. v.	Csorba, Kassa	
				1908	8:25	«	Pécs, Bród				1907	10:55	sz. v.	Vinkovce, Pécs, Tapolca	
				334	8:40	«	Gödöllő				25a ¹⁾	11:05	«	Bicske	
				518 ⁴⁾	9:05	«	Nagykátá				335 ¹⁾	11:20	«	Hatvan	
				1306	9:15	«	Győr, Graz				1103 ²⁾	11:30	gy. v.	Tapolca, Balatonfüred	
				610	9:30	«	Arad, Brassó								
				1510	10:00	«	Kassa, Csorba								
				336	10:05	«	Pécel								
				910	10:10	«	Belgrád, Sofia								
				1010	10:25	«	Fiume, Nápoly								
				408	10:25	«	Kassa, Lemberg								
				12	10:50	«	Szombathely, Wien								
				338	11:10	v. v.	Ruttká, Berlin								
				614	11:25	sz. v.	Arad, Debrecen								
				422	11:35	v. v.	Kassa, Szerencs								

¹⁾ Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
²⁾ Vasárnap és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
³⁾ Nagykátától Szolnokig csak szombaton közlekedik.
⁴⁾ Csak szombaton közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délrelelőtt.

511 ¹⁾	4:40	sz. v.	Tápiószőlő-Tápiószőlő
513	5:00	«	Nagykátá
311	5:50	«	Gödöllő
917	6:17	«	Kunszentmiklós-Tass

Ludovú púť do svätej zeme

s dovolením prevelebných vrchností cirkevných a predstavensiva rádu sriaďuje P. **Ferdinand Kaizer**, duchovný rádu sv. Františka a komisár svätej zeme. Odchod z Budapešte 28 júla 1911. — 27 júla popoludní o 5. hodine shromaždenie sa vo dvorefrantiškánskeho kláštora Budapest, II., Margit-körut 23. Večer o 6 kázeň a litánie. 28 júla ráno o 4 h. sv. omša a spoločné sv. prímanie. O 1/2 6. pohne sa processia k železničnej stanici, odchod o 1/2 7.

Narat 30 augusta. — **Ceny**: I. trieda 700 korún, II. trieda 550 korún, III. trieda 350 korún. V týchto cenách obsahuje sa: 1. Železničná a loďná karta z Budapešte do Jeruzalema a zpátky. 2. Z Triestu do Jaffy zaopatrenie na lodi bez liehových nápojov. 3. V svätej zemi úplné zaopatrenie s vínom. 4. Výdavky za voz pri výlete do Betlehema. 5. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 6. Výdavky v Jaffe pri opustení lode a návrate na loď. 7. Z Jaffy po Triest úplne zaopatrenie bez liehových nápojov. 8. Výdavky za prehládanie cestovných passov. 9. Poplatok (20 korún) za navštívenie svätých miestností nachodiacich sa v rukách turkov jeruzalemských. Povinnosť k úplnému zaopatreniu trvá od Triestu po Triest. **Smer cesty**: Budapest—Triest—Jaffa. (Tu zostúpia z lode tí, ktorí nesúčasťia sa na púť do Nazareta a pod vedením duchovného z rádu sv. Františka idú do Jeruzalema, kde prehládnu sv. miesta, kým ostatní pútnici vrátia sa z Nazareta) Caifa—Hora Karmelská—Nazaret (tu pobavenie sa cez tri dni, rátajúc cestovanie ta a návrat; v tomto čase kto chce na vlastné trovy môže ísť na Horu Tábor na koni alebo na somárov) Caifa—Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján (v tomto čase kto chce na svoje trovy môže ísť do Jericha, k Jordánu a k mŕtvému moru) Jaffa—Triest—Budapest. **Prihlasy**: Prihlásiť sa možno jedine u P. **Ferdinanda Kaizer** (Budapest, II. okres, Margit-körut 23. číslo), z ktorej príležitosti popredku treba poslať 50 korún.

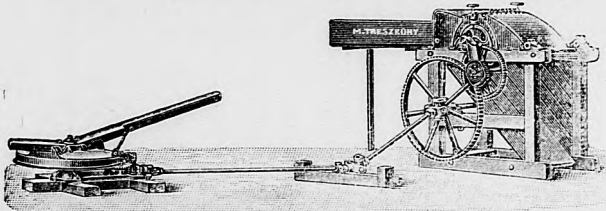
Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stredných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-út.

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mlátačky ručné a žentúrové. Žentúre kryté bezpečné. Pastorky. Mláťacie garnitury. Rajtáre. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyňu. Pluhý. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kukurice. Šrotovníky. Stroje na lámánie kôry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicsce).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9,80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Hotové posteľe**. Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3,50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4,50, a 5,50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdiľovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Šporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,
rezervná základina 125000 korún.
vklady 2.630.000 korún. Prijíma
vklady a dáva od nich

4% čistých interessov.

Silná a dobrého výsledku je PŮVODNÁ

Centifolia-fahúca masť

(predtým zázračná masť)

Zahatí a zastavi otrávenie krve. Zbytočnou činí každú operáciu. Upotrebuju ju pri prekážkach tvorenia mlieka, zatvrdnutí prs, hnatu, pri rozličných ostalých chorobách, pri omnutých nohách, ranách, opuchlinách, pri ranách povstalých následkom úderov, výstrelov; k vyťahnutiu hvozdia, trnov; potrebujú ju ďalej proti vredom, karbunkulom, proti boleniu prstov a nechtov, proti opuchlinám hrdla, proti tečeniu uší, pri ranách detských adt. atď. Menej ako dveškatule sa neposiela: objednať možno pri poprednom poslaní peňazi alebo s oštovou dobierkou. Dva tegle 3 K 60 h.

Jediný prameň objednávania: **A. THIERRY** lekáreň k anjelovi strážcovi **Pregrada** pri Rohíči.

V Budapešti k dostaniu v každej lekárni a u lekárnička Jozafa Töröka.

ICH DIEN
Ailein echter Balsam
aus der Schützengel-Apothekes des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Všestranne známeho pôvodného balzamu 12/1 alebo 6/1 alebo 1 flaska pre rodinu na cesta 5 kor. 60.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

Budapest,
Szentkirályi-u. 28.

Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na náš
časopis.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

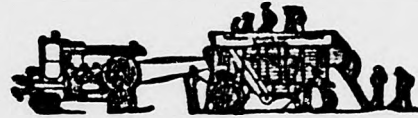
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchjší a najdokonalejší mláťacny stroj prítomnosti !!!
Bez strojnika lahko-k vedeniu bár ktorým gázdrom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, raitáre, stroje k mlateniu a ku siatiu atď.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko

Rušeň!